

DIALOGO ECUMÉNICO. Revista Trimestral de Ecumenismo. Salamanca (España). 6 (1971). Nr. 21—22.

Periodyk Dialogo Ecuménico wydawany jest kwartalnie przez Ośrodek Ekumeniczny Jana XXIII działający przy Uniwersytecie Papieskim w Salamance (Centro Ecuménico Juan XXIII. Universidad Pontificia). Zarówno prężny Ośrodek, jak i bardzo interesujące czasopismo przezeń redagowane zasługują ze wszelkich miar na baczną uwagę. Intryguje sam fakt, że Hiszpania, w której — jak zwykli wyrokować laicy — kwestia ekumeniczna nie istnieje (ok. 30 tys. nie-katolików), urosła dziś do rzędu krajów ekumenicznie najsilniej zaktywizowanych. Na zwołanie przez Jana XXIII II Soboru Watykańskiego Hiszpanie zareagowali z miejsca powołaniem do życia Ośrodka Ekumenicznego (25 XII 1961). Utworzenie tej placówki nie było jednak wydarzeniem spontanicznym, jak na pierwszy rzut oka mogło by się wydawać. Dzieło to było długo, cierpliwie i w cichości przygotowywane przez prowadzenie studiów nad teologią Wschodu na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie.

Ośrodek Ekumeniczny w Salamance charakteryzują dwa szczęśliwe, a bardzo trudne i ambitne zamierzenia: utworzenie instytutu naukowego i mobilizacja ruchu ekumenicznego. Twórcy i dotychczasowemu dyrektorowi Ośrodka, prof. J. Sanchez Vaquero, przyświecała idea jedności działalności teoretyczno-praktycznej. Pracy ekumenicznej zagraża podwójne niebezpieczeństwo: albo wyizoluje się ona z życia oddając się tylko działalności naukowo-badawczej, albo zaangażuje się tak głęboko w problematykę praktyczną, iż zaniedba wysiłków nad

pogłębianiem teoretycznych zasad ekumenizmu. Ośrodek Jana XXIII rozwija swą aktywność w trzech sektorach ekumenizmu: a. w dziedzinie ekumenizmu doktrynalnego (dialog interkonfesyjny w kwestiach doktrynalnych); b. na niwie ekumenizmu duszpasterskiego i c. na szczyblu ekumenizmu duchowego (ekumenizm założeń ks. Couturiera zdążający jednak do Komunii św. otwartej i interkomunii). Sprawozdanie zamieszczone z okazji 10-lecia istnienia Ośrodka w numerze 22 (1971) kwartalnika DE jest bilansem imponującym i porywającym. W setki idąca ilość konferencji miesięcznych, tygodni podstawowego kształcenia w ekumenii, tygodni studiów teologiczno-pastoralnych, specjalnych kursów z udziałem osobistości o randze światowej w skali ekumenii, pisemne prace naukowo-badawcze, okresy modłów o jedność i wiele innych akcji. Bardzo rozległy jest wachlarz tematyki poruszanej w trakcie tych sympozjów. Żaden z aktualnych problemów ekumenicznych nie jest pominięty, omawiane są zagadnienia wszystkich największych chrześcijańskich Kościołów i Wspólnot Kościelnych.

Refleksem tych szerokich zainteresowań Ośrodka Ekumenicznego w Salamance jest właśnie kwartalnik DE. Sześć roczników tego periodyka (ukazuje się od r. 1966) stanowi po prostu znakomitą encyklopedię ekumenizmu. Od początku swego istnienia po dziś dzień pismo zachowuje swój jednolity układ. Na każdy numer składają się trzy wymienione już działy: ekumenizm doktrynalny, pastoralny i duchowy. Całość zamyka sewis informacyjno-sprawozdawczy. Periodyk zorientowany jest zatem na najszerszy krąg odbiorców, od teologów-fachowców do czytelników z teologią nie obeznaných.

Trudno w niniejszym szkicu informacyjnym o omawianie treści artykułów ostatnich dwu zeszytów ub. r. (1971). Do obszerniejszych recenzji, a nawet celniejszych przyczynków DE Redakcja Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych będzie nawiązywała (Redakcja DE w Salamance wyraziła zgodę na wykorzystywanie przez nas swych materiałów).

Odnotujemy przynajmniej tytuły niektórych pozycji (w tłumaczeniu polskim). J. Pikaza rozwija temat, *Protestantyzm i aktualny kryzys teologiczny*. Analizując idee przewodnie teologii K. Bartha, R. Bultmanna i O. Cullmanna autor sądzi, że teologii katolickiej mogłoby przypaść w udziale doniosłe zadanie stworzenia syntezy tych wielkich trzech kierunków teologicznych.

Instruktywny jest artykuł A. Osuny, *Służebna rola teologii w dziele jedności chrześcijan*. W czasach dzisiejszych, kiedy to bywają podejmowane próby wygrywania teologii przeciwko Urzędowi Nauczycielskiemu Kościoła i kiedy z drugiej strony w niektórych środowiskach deprecjonuje się rolę teologów, czyniąc ich głównymi odpowiedzialnymi za niepokój w Kościele, bardzo wymownie brzmi twierdzenie Osuny: „Teologia pozostanie zawsze częścią trybunału, który dokona dzieła pojednania chrześcijan w jedności Chrystusowej” (s. 32), gdyż teologia stanowi życiodajną funkcję Kościoła. Oczywiście, że teologia zasługująca na to miano nie może popaść w narcyzm zapominając czy nawet gardząc Tradycją (s. 39). Całą rozprawę Osuny uważać można za dobry komentarz tych wszystkich miejsc *Dekretu o Ekumenizmie*, w których mowa o roli i zadaniach teologii ekumenicznej.

Z numeru 22 DE wyławiamy artykuł znanego teologa kalwińskiego, J. J. von Allmena, *Kościół lokalny wśród innych Kościołów lokalnych*. Przyczynek ten pomyślany jest przez autora jako wprowadzenie do dyskusji na ten temat eklezjologiczny. Von Allmen wychodzi z tezy, według której każdy Kościół lokalny jest w całości Kościołem, ale nie jest całym Kościołem; inne Kościoły

lokalne są Kościołami w nim związanymi. Z twierdzenia tego wypływają dla szwajcarskiego teologa dwa wnioski: a. każdy Kościół lokalny powinien być uznany jako taki przez Kościoły bratnie; b. winna istnieć instancja nadrzędna regulująca wzajemne uznawanie eklezjalności. Po przebadaniu tej ekumenicznie doniosłej problematyki na przykładzie Kościoła czasów apostoelskich, we wniosku wskazuje von Allmen na ogrom trudności w ustaleniu struktury normującej tryb takiego wzajemnego uznawania siebie. Instytucją taką nie może się stać — wbrew pozorom — Rada Ekumeniczna Kościołów, bo sama Kościołem nie jest. W grę wchodziłby Kościół Rzymskokatolicki ze swą propozycją prymatu, który von Allmen uważa za instytucję biblijnie bardzo silną, gdyż prymat zakłada, że jedność między kościołami lokalnymi jest odbiciem jedności wśród apostołów. Przyjęcie rozwiązania prymacjalnego uniemożliwia jednak, zdaniem von Allmena, dalszy poapostolski rozwój historii Kościoła Katolickiego, który tej linii — jak twierdzą wyznania niekatolickie — nie pozostał wierny. Propozycję Rzymu należy mimo wszystko potraktować z całą powagą, a także wsłuchać się pilnie w zarzuty kierowane przeciwko niej.

Z okazji Dziesięciolecia istnienia Ośrodka Ekumenicznego Jana XXIII w Salamance należy tej bardzo młodej, a już zasłużonej placówce życzyć kolejnych sukcesów w przecieraniu szlaków ku jedności.

Ks. Alfons Skowronek